

Nr 372

Av herr Schmidt m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny tulltaxa, m. m.

Genom Kungl. Maj:ts kungörelse (nr 466/1955) om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag m. m. givna å Stockholms slott den 30 juni 1955 infördes från och med den 10 juli 1955 ändring av utgående tullsats för vissa varuslag. I bilaga till kungörelsen finns en förteckning över de varuslag, som beröras av tulländringarna. Av denna framgår, att samtliga tidigare tullbelagda textilvaror icke innehållande silke — med undantag av fisknät — fingo sitt tullskydd förbättrat. Detsamma gäller enligt den nu av regeringen framlagda propositionen 1958: 90.

Detta innebär, att näten ha och komma att få (om propositionen antages oförändrad) en i kronor och öre oförändrad tullsats. Tullen för färdiga bomullsnät, vilka hittills utgjort den absolut största delen av nätkonsumtionen i landet, är oberoende av nätens konstruktion 25 öre per kg, d. v. s. i genomsnitt mindre än 2 % av värdet.

För de alltmest vanliga näten av nylon och andra konstfibrer är tullen 45 öre per kg, vilket innebär genomsnittligt lägre tullskydd i % på värdet räknat än för bomullsnäten.

Om, enligt departementschefens yttrande i samband med ovannämnda proposition, tullfrihet för det vid nätframställningen använda garnet införes i samband med den nya tulltaxeförordningens fastställande, får man visserligen icke längre som förut en negativ tullsats för näten. (Tullen på det garn, varav näten tillverkas, är nämligen för närvarande högre än tullen på näten, vilket innebär en negativ tullsats av 40—225 öre per kg nät.) För de nätfabriker, som själva spinna och/eller tvinna sitt garn eller som använda inhemskt garn, innebär ett bortfall av tull på garn för fisknät inget ökat stöd. Att under dessa omständigheter driva en lönsam nättillverkning inom landet torde icke vara möjligt. En nätfabrik har redan lagt ned tillverkningen. Det redan förut låga intresset hos industrien för upprätthållande av ifrågasvarande tillverkning har ytterligare kraftigt minskats, icke minst därigenom att genom regeringens proposition nu för andra gången (första gången genom Kungl. Maj:ts kungörelse nr 466/1955 den 30 juni 1955) ingen hänsyn tagits till 1952 års tulltaxekommittés förslag till höjd tull på fisknät.

Att det för landet är av stort intresse att bibehålla en inhemsk nättillverkning står dock utom allt tvivel. Bland annat framgår detta av kommittébetänkandet, där förslag enligt ovan framlägges om en förbättring av nuva-

rande nättullsatser. Även många andra skäl tala för att en inhemsk nätindustri bör bevaras. Här behöver endast erinras om följande.

En inhemsk nätindustri kan till skillnad från fabriker belägna i utlandet betjäna fisket med utomordentligt korta leveranstider och snabb service. Om redskap gå sönder eller förloras, kunna de svenska nättillverkarna ofta redan samma dag leverera nät för lagning eller nytillverkning av redskap.

Vad detta kan betyda mitt i en fiskesäsong torde var och en förstå. Det är säkerligen till stor del just på grund av dylika skäl, som svenska nätfabriker (utom AB Sjuntorp, som lagts ned, och AB Laxens, som huvudsakligen tillverkar nät för insjö- och ostkustfiske) förlagts mitt i de största fiskedistriktet Gravarne, Göteborg och Donsö, och som t. ex. norrmännen för icke länge sedan förlagt en stor nätfabrik i Finnsnes i omedelbar närhet av det stora Lofoten-fisket. Utländska nätfabriker ha ingen möjlighet och knappast samma intresse att lämna sådan service.

För många typer av nät hålla de utländska nättillverkarna i stort sett gemensamma priser och utöva ett starkt tryck på den svenska marknaden. De önska givetvis inget hellre än att de svenska fabrikanterna slås ut, varefter de få möjlighet att helt bestämma nätpriserna i Sverige. Erfarenheten visar, att konsumenterna icke bruka vara betjänta av en sådan utveckling.

Under krig och beredskap måste en inhemsk nättillverkning vara av största värde såväl militärt som civilt. Detta visade sig inte minst under det senaste kriget. Den styvmoderliga behandlingen av nätproduktionen synes därför desto mer egendomlig. Här behöver endast erinras om att vissa fabriker under och efter kriget fingo direkt föreläggande om att öka sin nätproduktion. Nätfabrikationen erhöll dessutom prioritet när det gällde tilldelning av garn, frikallelser från militärtjänst m. m. För att erhålla tillräcklig produktionsvolym fick man dessutom under årtal driva tillverkningen i treskift.

Ett återupptagande av en nedlagd nättillverkning under ett avspärrningsläge skulle ta mycket lång tid. Maskinanskaffning och opplärning av arbetskraft till denna mycket särartade tillverkning tar flera år. Möjligheten att utan stort risktagande lagra nät i erforderlig utsträckning, om tillverkning inom landet ej sker, finnes icke. Nättyperna och maskstorleken växla från år till år beroende på bland annat fisktillgången. Omöjliggörande av nättillverkning inom landet kan därför under vissa förhållanden medföra, att landets försörjning med livsmedel äventyras liksom försörjningen med nät för militära ändamål.

Enda sättet att bevara och upprätthålla en inhemsk nätindustri av någorlunda tillräcklig kapacitet är att ge den ett rimligt skydd, någorlunda i nivå med vad som beredes annan textilindustri.

Mot ett förbättrat tullskydd för fisknät har i tidigare diskussioner ibland framförts, att tullen är en för fiskarna kostnadsfördrande faktor. Mot detta tala emellertid flera faktorer.

Ett tillräckligt tullskydd kommer att möjliggöra tillverkning i mera ekonomiska serier och således verka kostnadssänkande.

Enbart tillvaron av en svensk produktion, möjliggjord genom rimligt tullskydd, medför dessutom som ovan framhållits en nedpressning av priserna på importerade nät resp. en garanti mot att utländska karteller kunna bli allenarådande på den svenska marknaden och genom höga priser draga otillbörlig fördel av densamma.

I detta sammanhang bör beaktas, att nätindustrien — ehuru liten — är en nyckelindustri i såväl fred som krig. Den svenska konsumtionen av nät i kronor räknat utgör endast ca 5 % av värdet av den svenska konsumtionen av fisk. Räknar man endast på det för landet viktigaste fisket, nämligen västkustfisket, torde av fiskarnas totala kostnad för fångande och ilandförande av fisken den procentuella kostnadsandelen för nät vara väsentligt lägre.

Då uppenbarligen en inhemsk nättillverkning ur bl. a. beredskapssynpunkt samt inte minst ur pris- och servicesynpunkt för fisket är av största intresse för såväl det allmänna som de enskilda konsumenterna och då dessutom ett uteblivet tullskydd äventyrar produktionen, hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att tullen för till position nr 59.05 hänförliga fisknät fastställes till 10 % av värdet.

Stockholm den 9 april 1958

C. S:son Schmidt

F. I. Boo

Gustaf Henry Hansson

Sven Em. Ohlön
